

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **D. T.,** zastoupený Mgr. Soňou Adamovou, advokátkou se sídlem Pplk. Sochora 34/740, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 10. 2011, čj. OAM-259/LE-BE02-ZA14-2011, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 12. 12. 2011, čj. 47 Az 4/2011 - 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalobci **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 10. 2011, čj. OAM-259/LE-BE02-ZA14-2011, zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), z důvodu nepřípustnosti opakované žádosti žalobce o mezinárodní ochranu podle § 10a písm. e) téhož zákona.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu. Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. 12. 2011, čj. 47 Az 4/2011 - 41, shledal, že žaloba je důvodná, a proto rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud v odůvodnění uvedl, že ve shodě s žalovaným považuje nyní projednávanou opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany za podanou z týchž

důvodů jako v roce 2002. Hlavním motivem pro její podání není žalobcem proklamovaná snaha o znovuobnovení a prohloubení rodinného života, ale toliko snaha o legalizaci pobytu na území České republiky. Tento závěr vyplynul z dostatečných skutkových zjištění obsažených ve správním spise. V obou případech žalobce opřel svou žádost o dva základní důvody, a sice o obavu z postihu pro problémy v armádě a o snahu vést na území České republiky rodinný život. Správní orgán zkoumal oba motivy odchodu žalobce z Vietnamu v předchozím řízení, v němž neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12 - § 14 zákona o azylu a ani, že by se na žalobce vztahovala překážka vycestování. Závěry správního orgánu v prvním řízení potvrdil jak krajský soud, tak i Nejvyšší správní soud.

[4] Žalobci podle krajského soudu sice nelze vytýkat rozpad vtahu s družkou a matkou jeho dětí, avšak pokud by měl opravdový zájem o své děti, vyvinul by maximální úsilí o navázání kontaktu s nimi a nehledal by důvody, proč tak nemohl učinit. Čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, na kterou žalobce poukázal, poskytuje ochranu toliko funkčním rodinným vztahům, což není případ žalobce. Žalobce neprojevoval opravdový zájem o děti ani v předchozí, ani v současné době. Činí tak účelově až tehdy, žádá-li o udělení mezinárodní ochrany, které se však domáhá výlučně ve snaze legalizovat si touto cestou pobyt na území. Týž závěr lze aplikovat také na žalobcem tvrzené problémy v armádě. Pokud by totiž žalobce takové problémy skutečně před odchodem ze země původu měl, je nemyslitelné, aby byl toutéž zemí původu pracovně vyslán v rámci RVHP do České republiky. Závěr žalovaného o nepřípustnosti žádosti z důvodů výše uvedených je proto zcela v souladu se zákonem o azylu.

[5] Jiná je ale situace, pokud jde o tvrzení žalobce, že by se v případě návratu do země původu stal terčem místní mafie, která se soustředí právě na tak zranitelné osoby, jakou by se žalobce v zemi původu stal. V tomto směru je soud nucen konstatovat pochybení správního orgánu, který se s tímto tvrzením obsaženým v opakované žádosti vůbec nevypořádal. Obdobnou problematiku řešil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 9. 2011, čj. 7 Azs 28/2011 - 74, v němž mimo jiné uvedl, že otázku, zda jsou dány podmínky pro zastavení řízení, je nutno zkoumat z hlediska všech forem mezinárodní ochrany. Krajský soud dále ocitoval část odůvodnění usnesení ze dne 7. 4. 2011, čj. 5 Azs 5/2011 - 58, v němž Nejvyšší správní soud uvedl, že ze zásady *non-refoulement* vyplývá primární povinnost státu nevystavit žadatele reálné hrozbě vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. I za situace, kdy je opakovaná žádost o mezinárodní ochranu nepřípustná, pokud jde o důvody azylové, neznamená to, že nemají být posuzovány též možné důvody doplňkové ochrany. Vážnou újmou je správní orgán povinen se zabývat, je-li žadatelem o mezinárodní ochranu namítána nebo vyjde-li v průběhu správního řízení najevo. Pokud žadatel v tomto ohledu nic netvrdí a v průběhu řízení se žádná informace o možné vážné újmě neobjeví, nemusí její případnou existenci správní orgán sám vyhledávat, avšak musí v odůvodnění svého rozhodnutí uvést, že hrozba vážné újmy nebyla v řízení tvrzena ani nevyšla najevo. I v případě, kdy azylově relevantní důvody uváděné žadateli v řízení o udělení mezinárodní ochrany byly nepřípustné, nezbavuje to ministerstvo povinnosti zabývat se i situací v zemi původu. Žalovaný byl proto povinen se vyjádřit i k tomu, zda od předchozího posouzení žádosti do dne nového rozhodnutí nedošlo ke změně poměrů v zemi původu, a to s ohledem na případné události relevantní pro poskytnutí doplňkové ochrany.

[6] Krajský soud s odkazem na citovanou judikaturu uzavřel, že vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí žalovaného neobsahuje žádné úvahy o posouzení doplňkové ochrany, které soud není oprávněn za správní orgán nahrazovat, jde o rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

III.

[7] Žalovaný (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Stěžovatel se vymezil proti závěru krajského soudu o nutnosti zkoumat doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu při zastavení řízení z důvodu nepřípustnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Jedná se o procesní rozhodnutí, u něhož nelze posuzovat otázku doplňkové ochrany, neboť správní orgán věcně neposuzuje žadatelem uváděné důvody, pro něž se domáhá udělení mezinárodní ochrany. Tyto důvody již byly zkoumány v předchozím pravomocně ukončeném řízení. Sám žalobce potvrdil, že obavu z mafie uvedl již v předchozím správním řízení. Právě v tomto řízení byla vypořádána i námitka, již krajský soud označil za důvod pro zrušení správního rozhodnutí. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že nebylo úmyslem zákonodárce mu uložit povinnost zkoumat existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany i v případě nepřípustné žádosti.

[9] Rozhodnutí krajského soudu je v rozporu jak se zákonem o azylu, tak i s čl. 25 odst. 1 procedurální směrnice (směrnice Rady 2005/85/ES). V rozporu se zákonem je rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, čj. 7 Azs 28/2011 - 74, o který se opírají závěry krajského soudu v napadeném rozsudku. Stěžovatel poukázal na (i pozdější) judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozhodnutí ze dne 22. 9. 2010, čj. 3 Azs 29/2010 - 63, ze dne 27. 1. 2011, čj. 7 Azs 1/2011 - 72 a ze dne 31. 1. 2011, čj. 8 Azs 17/2010 - 72), která potvrzuje jeho závěry o tom, že není třeba zkoumat důvody pro udělení doplňkové ochrany, pokud je žádost nepřípustná. Napadený rozsudek krajského soudu je rovněž v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, čj. 5 Azs 3/2011 - 131, podle kterého ani, pokud by žadatel uvedl nové skutečnosti, nemusely by být soudem zohledněny, pokud by existovaly záruky, že budou posouzeny v novém správním řízení.

[10] Stěžovatel rovněž upozornil na skutečnost, že nyní posuzovaná otázka je v současnosti řešena rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. RS 8/2011. Krajský soud proto nepostupoval procesně správně, pokud rozhodl, aniž by vyčkal závěru rozšířeného senátu.

[11] Stěžovatel se v kasační stížnosti dále vyjádřil k jemu uložené povinnosti nahradit žalobci náklady řízení ve výši 7200 Kč. S ohledem na to, že v kasační stížnosti navrhuje zrušení napadeného rozsudku jako nezákonného, je na místě i vyřešení otázky nákladů řízení dle § 60 odst. 1 s. ř. s. V této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2011, čj. 2 Azs 9/2011 - 47, a na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2010, čj. 4 Az 12/2007 - 101, ve kterém soud rozhodl o povinnosti žalobkyně vrátit žalovanému zaplacené náklady řízení.

IV.

[12] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[13] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musel by ji Nejvyšší správní soud podle citovaného ustanovení odmítnout jako nepřijatelnou. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ je typickým neurčitým právním pojmem. Výkladem institutu nepřijatelnosti a demonstrativním výčtem jejích typických kriterií se zdejší soud zabýval mimo jiné v rozhodnutí ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz, podle kterého „*přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*.“

[14] Nejvyšší správní soud s odkazem na rozsudek tohoto soudu ze dne 31. 1. 2007, čj. 2 Azs 21/2006 - 59, podotýká, že kasační stížnost žalovaného správního orgánu lze považovat za přijatelnou, pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu. Přijatelnost by byla konstatována bez ohledu na to, že by takovým pochybením krajský soud zásadně nemohl zasáhnout do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[15] Nejvyšší správní soud po zvážení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[16] Dále Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Nejvyšší správní soud upozorňuje, že se v posuzovaném případě jednalo o druhou žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany (azylu). K opakovaným žádostem se podrobným způsobem vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009 - 65. Vyslovil v něm, že institut opakované žádosti neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Může se jednat zpravidla o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času, jako je např. změna situace v zemi původu nebo změna poměrů ve vztahu k osobě žadatele. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění obou výše uvedených podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu nové žádosti, jež může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé

zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí tak, jako tomu svědčí skutkové okolnosti projednávané věci.

[19] Stěžovatel se v kasační stížnosti vymezil proti závěru krajského soudu, který shledal nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí v tom, že neobsahovalo žádné úvahy o posouzení doplňkové ochrany. Právě otázka, zda správní orgán je či není povinen posoudit udělení doplňkové ochrany, a v tomto směru své rozhodnutí i odůvodnit, v případě, že zastavuje řízení podle § 25 písm. i) ve spojení s § 10a písm. e) zákona o azylu, byla předmětem zkoumání rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu. Na to ostatně poukázal i stěžovatel v kasační stížnosti.

[20] Rozšířený senát v posuzované věci rozhodl rozsudkem ze dne 6. 3. 2012, čj. 3 Azs 6/2011 - 96, v němž dospěl k závěru, že správní orgán je povinen zkoumat v průběhu řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany v souladu s § 10a písm. e) zákona o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak i doplňkové ochrany. Dále uvedl, že pokud opakovaná žádost obsahuje nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřípustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu, zastaví. Rozšířený senát uzavřel, že zastavuje-li správní orgán řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nemůže zároveň o věci samé, tedy o mezinárodní ochraně (tzn. ani o azylu, ani o doplňkové ochraně), rozhodovat.

[21] Se zřetelem k uvedeným závěrům rozšířeného senátu lze konstatovat, že opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany může být buď nepřípustná, neboť v ní žadatel uvedl totožné důvody a skutečnosti jako v žádosti předchozí, nebo žadatel (byť i částečně) uvádí nové skutečnosti, pročež žádost nemůže být nepřípustná a správnímu orgánu tím pádem vzniká povinnost o žádosti meritorně rozhodnout. Pro zákonné rozhodnutí o nepřípustnosti opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany je podle rozšířeného senátu třeba, aby ze správního rozhodnutí bylo seznatelné, že žadatel v nové žádosti neuvedl žádné nové skutečnosti či zjištění, které by byly relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. pokud takové skutečnosti či zjištění uvedl, pak že se jednalo pouze o takové skutečnosti, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a dále, že v zemi původu nedošlo k takové zásadní změně situace, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[22] V případě pochybností, zda se jedná či nejedná o nové skutečnosti nebo takové skutečnosti, které žadatel nemohl bez svého zavinění uvést v předchozím řízení, může správní orgán provést pohovor, byť není s ohledem na § 23 odst. 1 zákona o azylu obligatorní podmínkou zákonně vedeného řízení. Na tomto místě lze rovněž poukázat na závěry obsažené v rozsudku ze dne 20. 11. 2009, čj. 1 Azs 104/2008 - 61, v němž Nejvyšší správní soud konstatoval, že v situaci, kdy cizinec podal opakovanou žádost, v níž uvedl zčásti shodné skutečnosti jako v předchozí žádosti a zčásti skutečnosti nové, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní

ochrany v předchozím řízení, postupoval správní orgán v souladu se zákonem o azylu, jestliže řízení nezastavil a žádostí se zabýval pouze v rozsahu tvrzení, která lze považovat za přípustná podle § 10a písm. e) zákona o azylu.

[23] S ohledem na shora uvedená východiska přístupu k opakovaným žádostem, Nejvyšší správní soud přistoupil k přezkumu zákonnosti kasační stížností napadeného rozsudku krajského soudu a potažmo správního rozhodnutí stěžovatele.

[24] Z předloženého správního spisu plyne, že žalobce podal první žádost o azyl v roce 2002. V průběhu správního řízení vyjádřil obavy, že v případě návratu do Vietnamu bude jednak stíhán vojenským soudem, neboť v roce 1985 svévolně opustil armádu a jednak nebude mít zaměstnání ani kde bydlet. Žalobce současně poukazoval na rodinné vazby na území České republiky, neboť zde žije jeho družka a tři společné děti, o které se chce starat. Žalobce podal druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany v roce 2011. V ní uvedl, že o azyl žádá ze stejných důvodů jako v minulé žádosti, tj. jeho potíže souvisí s vojenskou službou a dále zde má děti, se kterými by chtěl společně žít. Dodal také, že se v případě návratu obává toho, že jej vyhledá vietnamské mafie.

[25] Krajský soud vyšel z toho, že žádost žalobce považuje za podanou z týchž důvodů jako v roce 2002 a současně poukázal na skutečnost, že se stěžovatel ve svém rozhodnutí vůbec nevypořádal s tvrzením žadatele o tom, že by se v případě návratu do země původu stal terčem místní mafie, která se soustředí právě na tak zranitelné osoby, jakou by se žalobce v zemi původu stal. V rekapitulační části rozsudku také poukázal na tvrzení zástupkyně žalobce, která v průběhu ústního jednání před soudem sdělila, že žalobce již ve své žádosti uvedl, že se obává pronásledování vietnamské mafie.

[26] Z obsahu odůvodnění rozsudku tedy plyne, že krajský soud vyšel z premisy, že i pokud žalobce uváděl své obavy z mafie i v řízení o své první žádosti, správní orgán se musel i v rámci rozhodnutí o nepřípustnosti druhé žádosti zabývat tím, zda žalobci nehrozí při návratu do země původu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Ze shora uvedených úvah rozšířeného senátu ovšem vyplývá, že tento právní názor není správný.

[27] Nejvyšší správní soud ovšem neshledal důvod pro to, aby rozsudek krajského soudu zrušil. Důvodnost kasační stížnosti a zákonnost žalobou napadeného správního rozhodnutí nelze posuzovat jen toliko na základě hodnocení právní otázky vztahu nepřípustných žádostí o udělení mezinárodní ochrany a doplňkové ochrany. Nedůvodnost kasační stížnosti zdejší soud spatřuje v samotné přezkoumatelnosti správního rozhodnutí ve vztahu k tvrzení žalobce o jeho pronásledování mafií. Závěr o tom, že opakovaná žádost o mezinárodní ochranu je nepřípustná, je totiž možno učinit jen na základě spolehlivě zjištěného závěru o tom, že žadatel neuvedl žádné nové skutečnosti ve smyslu shora uvedené judikatury. Nejvyšší správní soud však v předloženém spisovém materiálu neshledal přesvědčivou oporu o tom, že žalobce uvedl své obavy z mafie ve Vietnamu již v předchozím řízení a že tyto skutečnosti byly meritorně posuzovány z hlediska možného udělení azylu nebo shledání překážek vycestování dle § 91. Tyto obavy totiž nejsou zmíněny v žádosti o udělení azylu, ve vlastnoručně psaném prohlášení žalobce a ani v protokolu o pohovoru k žádosti žalobce. Stěžovatel se jimi nezabýval ani v rozhodnutí o

prvé žádosti ze dne 1. 7. 2003, čj. OAM-1462/LE-HA18-P17–2002 a stejně tak ani v současném rozhodnutí o opakované žádosti.

[28] Aniž by Nejvyšší správní soud předjímal relevanci takového tvrzení z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany, je třeba, aby rozhodnutí stěžovatele obsahovalo hodnocení žalobcem vyjádřených obav z potíží s vietnamskou mafií, a to v tom smyslu, zda se jedná o tvrzení nové či nikoliv a dále, zda se jedná o takové tvrzení, které stěžovatel mohl či nemohl bez svého zavinění uplatnit v rámci řízení o své prvé žádosti. Nejvyšší správní soud poukazuje, že zákon o azylu v § 10a písm. e) pod novými skutečnostmi nespatřuje toliko skutečnosti, které v konkrétním případě musí zákonitě vést k udělení azylu nebo doplňkové ochrany.

[29] Nejvyšší správní soud s ohledem na shora vyslovené důvody neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Z tohoto důvodu nepokládal za potřebné se zabývat návrhem stěžovatele na vrácení nákladů řízení.

[30] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a contrario ve spojení § 120 s. ř. s.). Úspěšnému žalobci náhrada nákladů nebyla přiznána, neboť mu v tomto kasačním řízení podle obsahu soudního spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 4. dubna 2012

JUDr. Jan Passer
předseda senátu